

MOKALA MANGANESE (PTY) LTD TOKUMENTE YA TSHEDIMOSSETSO YA TLHALOSO

DIPHETOLO TSE DI KOPELWANG MO DIKAGONG LE DITSELA TSE DI FA GODIMO GA LEFATSHE KWA MOEPONG WA MOKALA MO KAROLONG E E SETSENG YA POLASI YA GLORIA 66, KWA POROFENSENG YA KAPA BOKONE

MOPITLWE 2021

KETAPELE

Mokala Manganese (Pty) Ltd (Mokala) ke tiro ya go simolola Moepo wa Mokala o o mo karolong e e setseng ya polasi ya Gloria 266, e e dikhilomitara di le 4 kwa bokone-bophirima jwa toropo ya Hotazel mo Mmasepaleng wa Selegae wa Joe Morolong, mo Porofenseng ya Kapa Bokone (bona Setshwantsho 1). Mokala e na le dithebolelo tsa go dira mo tikologong le dilaesense go ya ka *Mineral and Petroleum Resources Development Act*, 28 wa 2002 (MPRDA), le *National Environmental Management Act*, 107 wa 1998 (NEMA), Taolo ya Naga ya Tikologo: Waste Act No. 59 wa 2008 (NEM:WA) le National Water Act, 36 wa 1998 (NWA).

Mokala e kopela go fetola thulaganyo e e dumeletsweng ya moepo go tokafatsa ditiro tsa yone tsa mo moepo. Diphetolo tseno di kwadilwe mo lenaneothalong le le fa tlase.

Diphetolo tse di kopelwang tsa tiro/dikago mo thulaganyong e e dumeletsweng

- Kokeketo ya mosima o o fa godimo.
- Kokeketo ya bogolo jwa bolatlhelo jwa matlapa (*waste rock dump* (WRD) jo bo dumeletsweng le go tlhomiwa ga WRD e nngwe gape.
- Go tlhongwa ga bokokoanyetso jo bongwe jwa mmu o o fa godimo ga lefatshe.
- Go fudusiwa ga kago ya taolo ya metsi a morwalela.
- Kokeketo ya bogolo jwa bokokoanyetso jwa diepiwa (diepiwa tse di sa phepafadiwang (*run-of-mine* [ROM]), tsa Maemo a a kwa Tlase le tsa Maemo a a kwa Godimo).
- Go epiwa mo pilareng gareng ga Moepo wa Kgalagadi le Moepo wa Mokala.

Ditiro/dikago tse di setseng di dirilwe

- Go rulaganngwa sesha ga lefelo la polante, ROM, le bokokoanyetso jwa diepiwa tsa maemo a a kwa godimo go dira sebaka sa kokeketo ya mosima o o fa godimo.
- Go fudusiwa ga bokokoanyetso jwa diepiwa tsa maemo a a kwa tlase.
- Go fudusiwa ga dikago tsa tshetsetso.
- Go fudusiwa ga mafelo/dikago le ditsela tse di amanang le dipalangwa.
- Go fudusiwa ga WRD e e dumeletsweng go dira sebaka sa kokeketo ya mosima o o fa godimo.
- Go fudusiwa ga bokokoanyetso jo bo dumeletsweng jwa mmu o o fa godimo ga lefatshe.

BOIKAELELO JWA TOKUMENTE ENO

Tokumente eno e rulaganyeditswe go go itsise kaga:

- porojeke e e kopelwang;
- dilo tse dingwe tse di tshwanetseng go akanyediwa tsa porojeke eno (tse di maleba)
- tikologo ya motheo ya ditschedi le dimela, tlhago, le ikononi le batho ya lefelo la porojeke eno.
- ditiro tsa tshekatsheko ya tikologo e e dirwang;
- kafa ditschedi le dimela, tlhago, le ikononi le batho di ka nngang tsa amega ka teng le tshwaelo ya boitseanape e e malebana le gone;
- kafa o ka nayang tshwaelo ka teng ka tiro ya tshekatsheko ya tikologo.

THEBOLELO YA TIKOLOGO

Pele ga tshimololo ya porojeke e e kopelwang go tlhokega se se latelang:

- Thebolelo ya go Dira Tiro mo Tikologong go ya ka NEMA malebana le ditiro tsa Listing Notice 1 (Government Notice Regulation (GNR) 983 ya 2014, e e fetotsweng) le Kitsiso 2 (GNR 984 ya 2014, e e fetotsweng), ya Department of Mineral Resources and Energy (DMRE). Melawana ya Tshekatsheko ya Kamego ya Tikologo (Environmental Impact Assessment [EIA]) e e dirisiwang ke NEMA GNR 982 ya 4 Sedimonthole 2014, e e fetotsweng;
- laesense ya Taolo ya Dilatlhiwa e e fetotsweng go ya ka NEM:WA ya ditiro tsa dilatlhikwa mo go Maemo A le Maemo B (GNR 921 ya 2013), a a fetotsweng e e newang ke DMRE;
- Laesense e e Kopantsweng ya Tiriso ya Metsi (Integrated Water Use Licence [IWUL]) e e fetotsweng go ya ka NWA ya Karolo 21 ya Ditiriso tsa Metsi e e newang ke Lefapha la Bothibelelo jwa Batho, Metsi le Ntsholeswe; le
- pego ya Lananeo la Taolo ya Tikologo (Environmental Management Programme report [EMPr]) go ya ka Karolo 102 MPRDA ya DMRE.

SLR Consulting (South Africa) (Pty) Ltd (SLR), feme e e ikemetseng ka nosi ya bagakolodi ka tsa tikologo, ba tlhomilwe ke Mokala go laola tiro ya thebolelo ya go dira ditiro mo tikologong.

SEABE SA GAGO

Go lemogilwe fa o le motho yo o nang le kgatlhego le yo o amegang (*interested and affected party* I&AP) yo o batlang go itsisiwe kaga porojeke e e kopelwang mme o na le tshwaelo ka tiro ya thebolelo ya go dira tiro mo tikologong le dipego.

O na le tshono ya go sekaseka tokumente eno le go naya SLR ditshwaelo tsa ntlha gore di tswengwe mo tirong ya tshekatsheko ya tikologo. Gape o tla newa tshono ya go sekaseka le go tshwaela ka Pego ya Patlisiso le EIA le EMPr.

Ditshwaelo tsotlhe di tla rekotiwa le go akarediwa mo dipepong tse di rometsweng gore go dirwe tshwetso ka tsone.

DITHIBELO TSA COVID-19

Ka baka la dithibelo tsa COVID-19, go ka nna ga dirisiwa dithulaganyo tsa mo inthaneteng le tsa dijithale gore go dirisangwe le bo-I&AP.

PEGO YA TSHEKATSHEKO

Raporoto ya scoping etlile go nna teng gore morafe o kgonne go etsa ditshwaelo tsa bone.

KAFA O KA ARABANG KA TENG

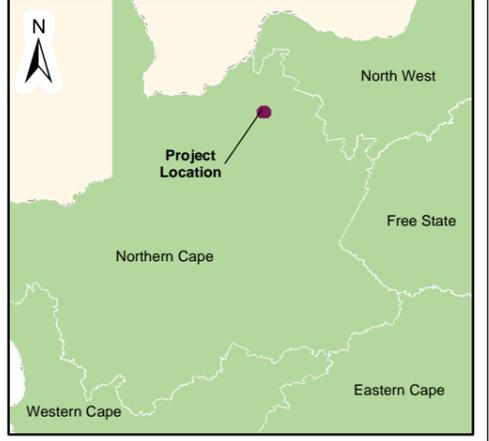
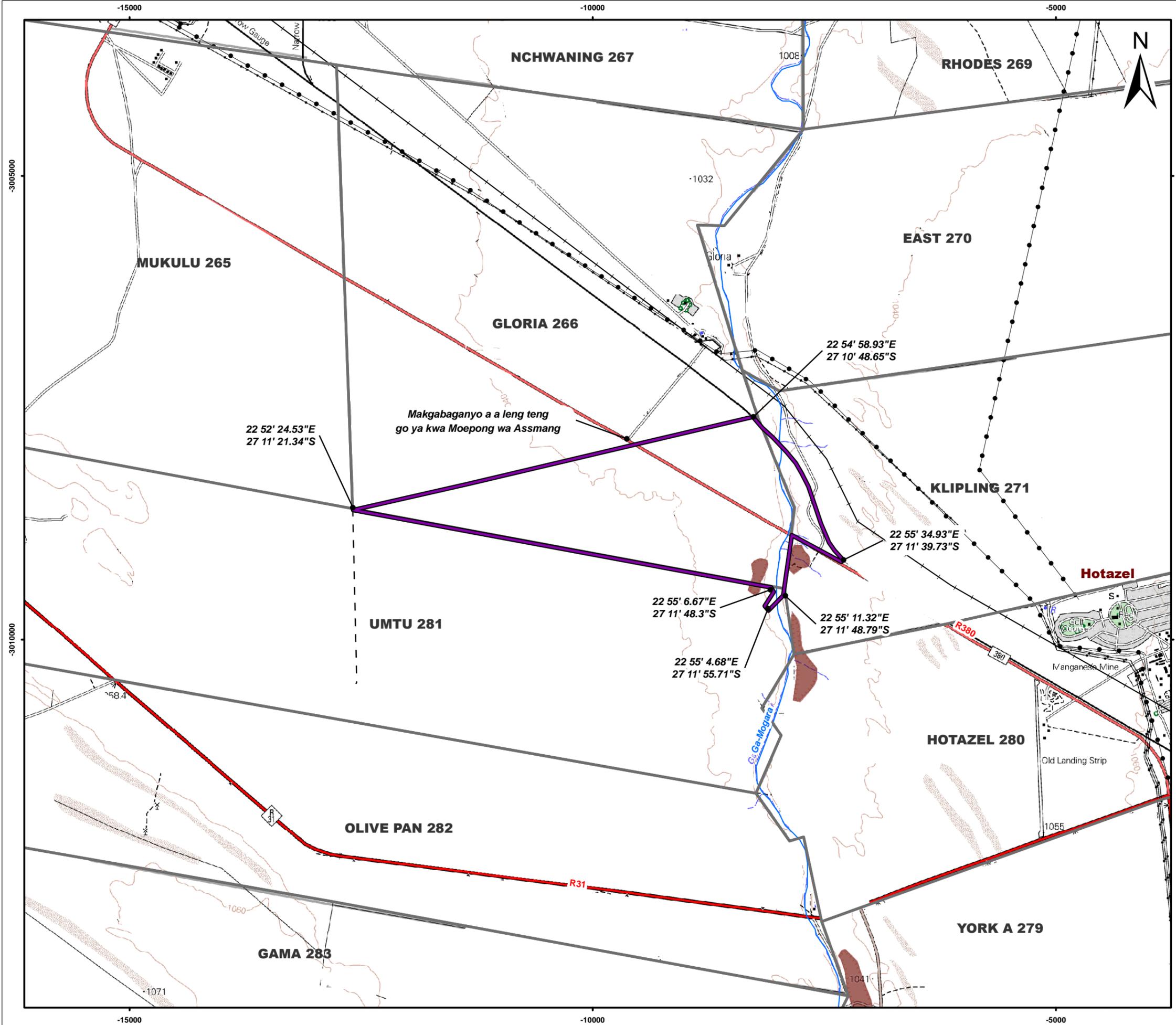
Dikarabo tsa mo tokumenteng eno di ka romelwa ka pampiri e e tshwaragantsweng le eno ya ditshwaelo le/kgotsa e le puisano le motho yo o kwadilweng fa tlase:

YO GO KA IKGOLAGANNGWANG LE ENE

Gugu Dhlamini

(011) 467 0945 (Tel) or

gdlhamini@slrconsulting.com

- Legend**
- Lefelo la Porojeke
 - - - Diteraka/Ditsela
 - Dinoka
 - Megala ya motlakase
 - +— Seporo
 - Meelwane ya Polisi
 - Mesima ya Bogologolo ya Bolatlhego jwa Kerabole

0 400 800 Meters
 Scale: 1:40 000 @ A3
 Projection: Transverse Mercator
 Datum: Hartbeeshoek, Lo 23

MOKALA MANGANESE (PTY) LTD

Setshwantsho 1

Thulaganyo ya Lefelo

SLR Consulting (Africa) (Pty) Ltd
 P O Box 1596, Cramerview, 2060, South Africa
 Tel: +27 (11) 467-0945 Fax: +27 (11) 467-0978

710.0912.00010

2021/03/19

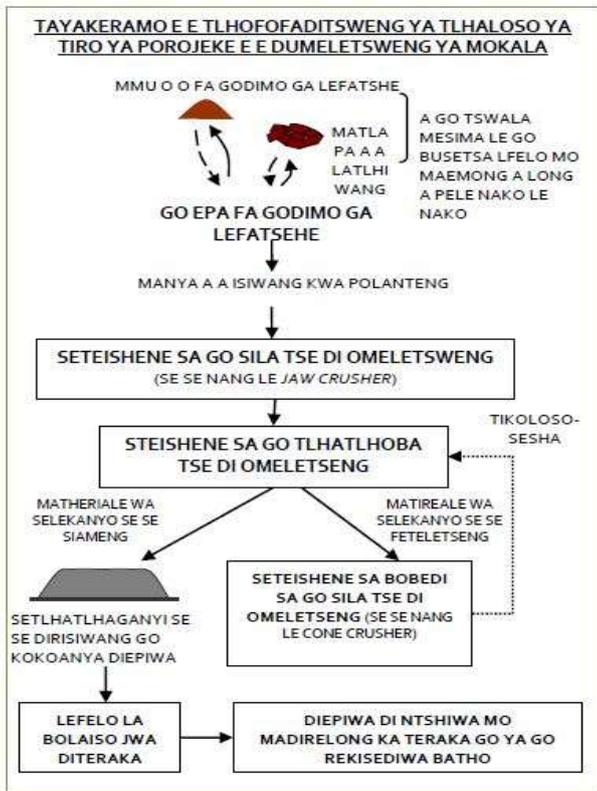
TSHOBOKANYO YA KAKARETSO YA DITIRO TSE DI DUMELETSENG

Ka kakaretso ditiro/dikago tse di dumeletsweng (lefa e se tsotlhe tse di simolotsweng kgotsa tse di setseng di dira) di akaretsa tse di latelang; ditiro tse di dirwang mo godimo ga lefatshe, polante e e silang tse di omeletseng le ya tlhatlhoba, di-WRD, go kokoangwa ga diepiwa le ROM, go kokoangwa ga mmu o o fa godimo ga lefatshe le dikago tse di amanang le moepo tse di tshwanang le diwekeshopo, mabentlele le dikago tse di farologaneng tsa tshegetso le ditirelo. Ditiro tse dingwe tse di dumeletsweng di akaretsa:

- go tlhamaladiwa ga tsela ya R380;
- go tlhabololwa ga makgabaganyo a tsela e e yang kwa moepong; le
- go tlhamaladiwa ga karolo ya mosele wa ntsholeswe wa Ga-Mogara o o mo moseleng wa noka e e leng teng.

TAYAKERAMO YA TLHALOSO YA THULAGANYO

Tayakeramo e e sa raraanang ya tiro ya maemogodimo ya tlhaloso ya ditiro tse di dumeletsweng e newa fa tlase (Setswantsho 2).

SEEMO SA MO NAKONG ENO

Mo nakong eno Mokala e mo kगतong ya go aga ya porojeke eno mme go dirwa ditiro tse di seng kalo (go batla diminerala mo mmung o o fa godimo). Malebana le seno dikago/ditiro tsa nakwana tse di tshegetsang kgato ya go aga di setse di dirwa mo lefelong leno. Dikago tse di agiwang di tla tloswa kwa bofelong jwa kgato ya kago kgotsa e nne karolo ya thulaganyo ya ditiro tsa tsamaiso ya moepo.

TSHOBOKANYO KA KAKARETSO YA DIPHETOLO TSA DIKAGO LE DITSELA

Mokala e kopela go fetola thulaganyo e e dumeletsweng ya moepo go tokafatsa ditiro tsa yone tsa mo moepong. (Setshwantsho 3). Tshobokanyo ka kakaretso ya diphetolo tsa dikago le ditsela e tlhalosiwa fa tlase. Go botlhokwa go elathoko gore ga go na diphetolo dipe tse di lebeletsweng tsa go tlhamaladiwa sesha ga tsela ya R380, go tlhabololwa ga makgabaganyo a ditsela tsa moepo, kgotsa go tlhamaladiwa sesha ga mosele wa ntsholeswe wa Ga-Mogara. Mo godimo ga moo, tiro ya go epa jaaka e tlhalositswe mo Setshwantshong 2 ga e fetoge.

Diphetolo tse di kopelwang tsa tiro/dikago mo thulaganyong e e dumeletsweng

Koketso ya mosima o o fa godimo

EMPr e dumeletsweng e letlelela gore go nne le mosima o o fa godimo. Mokala e kopela go oketsa sebaka sa mosima o o fa godimo o o kafa ntlheng ya bophirima le bokone go direla leano le le ntshafaditsweng la tse di batlegang mo porojekeng eno.

Koketso ya bogolo jwa WRD e e dumeletsweng le go tlhomiwa ga WRD e nngwe gape.

Mokala e kopela go atolosa lefelo la mosima o o fa godimo mme ka jalo go tla tlhokega sebaka se sengwe gape sa bobolokelo jwa matlapa a a latlhiwang go boloka matlapa a mangwe a a latlhiwang a a tserweng mo seabakeng se se okeditsweng sa mosima o o fa godimo.

Go tlhongwa ga bokokoanyetso jo bongwe jwa mmu o o fa godimo.

Mokala e kopela go atolosa lefelo la mosima o o fa godimo o o dumeletsweng mme ka jalo go tla tlhokega sebaka se sengwe gape sa bobolokelo jwa mmu o o fa godimo go boloka mmu o o fa godimo o o tserweng mo seabakeng se se okeditsweng sa mosima o o fa godimo.

Go fudusiwa ga kago ya taolo ya metsi a morwalela

EMPr e dumeletsweng e letlelela go tlhongwa ga dikago tsa taolo ya metsi a morwalela (matangwana a metsi a a phepafadiwang sesha, magora a tlhamalatsa ya mesele le metsi a a phepa). Ka baka la go fudusiwa ga dikago tsa tshegetso lefelo le dikago tsa taolo ya metsi a morwalela di tla tlhoka go sekasekiwa gape.

Koketso ya bogolo jwa bokokoanyetso jwa diepiwa

Mokala e kopela go oketsa bogolo jwa ROM e e dumeletsweng, bokokoanyetso jwa maemoatlase le maemoagodimo go kgona go amogela diepiwa tsa ditekanyo tse di oketsegileng.

Go epiwa mo pilareng ya molelwane

Mokala e kopelwa go epiwa mo pilareng ya molelwane e e fa gare ga Moepo wa Mokala le Moepo wa Kgalagadi. Go tshwanetse ga nna le tumalano gareng ga ditlhopho ka bobedi e e tlhalosang kafa ditswammung di tla epiwang ka teng le go kokoangwa le kafa matlapa a a latlhiwang a tla kokoangwang ka teng le kafa lefelo leo le tla busediwang mo maemong ka teng.

Diphetolo tsa ditiro/dikago tse di setseng di dirilwe

Go rulaganngwa sesha ga lefelo le polante e leng mo go lone le bokokoanyetso jwa diepiwa tsa maemoagodimo le ROM

Go dirilwe thulaganyo sesha ya lefelo le polante e leng mo go lone, bokokoanyetso jwa ROM le bokokoanyetso jwa diepiwa tsa maemoagodimo ka gonne di tla tlhokega ka baka la koketso ya mosima o o fa godimo.

Go fudusiwa ga bokokoanyetso jwa diepiwa tsa maemo a a kwa tlase

Bokokoanyetso jwa diepiwa tsa maemoatlase bo fudusitse ka gonne seno se tlele go tlhokega ka baka la koketso e e kopelwang ya mosima o o fa godimo.

Go fudusiwa ga dikago tsa tshegetso

Dikago tsa tshegetso di le mmalwa tse di dumeletsweng di fudusitse gammogo le tse di latelang; dikago tsa poloko ya metsi (metsi a a ka giwang le go phepafadiwa), diwekeshopo le lefelo la botlhatswetso, matlwana a boapolole, polante ya phepafatso ya ntsholeswe, polante ya phepafatso ya metsi, bobolokelo jwa peterolo, boloko jwa botsamaisi (diofisi, kitshene, kantine, lefelo la katiso, lefelo la bokopanelo, tlilini), mabentlele le bolatlhelo jwa dilatlhiwa go letlelela go okediwa ga lefelo la mosima o o fa godimo.

Go fudusiwa ga mafelo/dikago le ditsela tse di amanang le dipalangwa

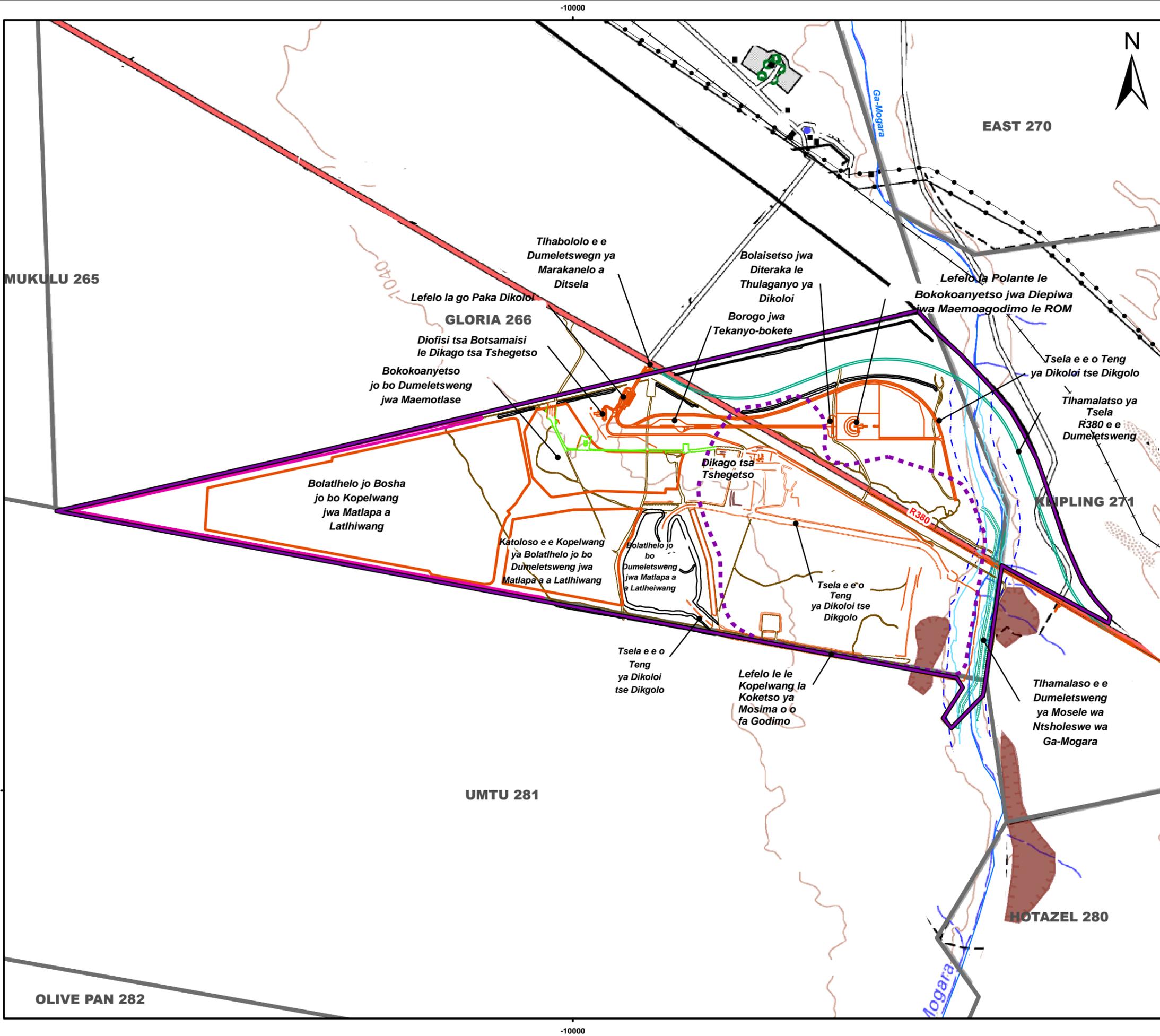
Dikago di le mmalwa tse di dumeletsweng tse di amanang le dipalangwa tse di tshwanang le ditsela tsa mo teng tsa dikoloi tse dikgolo, marogo a tekanyo ya bokete, mafelo a go paka dikoloi, mafelo a bolaisetso le thulaganyetso ya diteraka, di fudusitse gore ditiro tsa mo moepong di kgone go dirwa sentle.

Go fudusiwa ga WRD e e dumeletsweng

WRD e e dumeletsweng e fudusitse go letlelela koketso e e kopelwang ya mosima o o epilweng o o fa godimo.

Go fudusiwa ga bokokoanyetso jo bo dumeletsweng jwa mmu o o fa godimo ga lefatshe

Bokokoanyetso jo bo dumeletsweng jwa mmu o o fa godimo ga lefatshe bo fudusitse ka baka la thulaganyo e e fetogileng ya lefelo leo.

- Legend**
- Lefelo la Porojeke
 - Kago ya Nakwana - Dikago le Ditsela
 - Bokokoanyetso jo bo Teng jwa Mmu o o fa Godimo
 - Bokokoanyetso jo bo Teng jwa Mmu o o fa Godimo
 - Katoloso e e Kopelwang ya Mosima o o fa Godimo
 - Diphetolo tsa Thulaganyo
 - Dinoka
 - 100m ya Lebota la Noka
 - Ditlhagiso tsa morwalela tsa dingwaga tse 100
 - Megala ya motlakase
 - Seporo
 - Melwane ya Polasi
 - Mesima ya bogologolo ya bolathelo jwa kerabole

0 200 400 Meters
 Scale: 1:10 000 @ A3
 Projection: Transverse Mercator
 Datum: Hartbeeshoek, Lo 23

MOKALA MANGANESE (PTY) LTD

Setshwantsho 3
 Diphetolo tsa Thulaganyo

SLR

SLR Consulting (Africa) (Pty) Ltd
 P O Box 1596, Cramerview, 2060, South Africa
 Tel: +27 (11) 467-0945 Fax: +27 (11) 467-0978

710.0912.00001 2021/03/19

PONOKAKARETSE YA MOTHEO YA DITSHEDI LE DIMELA, TLHAGO LE IKONOMI LE BATHO

Tikologo ya pele ga porojeke ya dimela le ditshedi, tlhago le ya ikonomi le batho e ka nnang ya amiwa ke porojeke e kopelwang e tlhalosiwa fa tlase.

Popego ya Lefatshe

Moepo wa Mokala o mo Lefelong la Kalahari Manganese mme o khurumeditswe ke metlhaba ya Kalahari, kalaka, mebopa le mafelo a dikerabile tsa Setlhophsa sa Kalahari.

Tlelaemete

Moepo wa Mokala o mo Lefelong la Tlelaemete ya Northern Steppe e e nang le dipula tsa dipaka tse di rileng, themperetšhara e e mogote selemo le themperetšhara e e tsididi mariga. Lefelo leno le na le diphefo tse dintsi tse di tswang kwa bokone, bokone-botlhaba, le botlhaba.

Kagego ya Naga

Moepo wa Mokala o mo lefelong le le papametseng le le nang le bowelelo jo bo seng mokolo thata. Tlhatlogo ya lefatshe mo lefelong leo e farologana gareng ga 1020 m go ya go 1040 m go feta bogodimo-gare jwa lewatle. Popego ya naga ya tlhago ya Moepo wa Mokala e amilwe ke dikago tse di dirwang mo lefelong la Mokala le ditiro tsa botsamaisi.

Bokgoni jwa Mebu le jwa Lefatshe

Mmu wa lefelo len ke wa mofuta o le mongwefela malebana le tshwarego ya one, popego, boteng jwa mmu mme go na le mebu e e motlhaba e e senang metsi. Mefuta eno ya mmu ga e godise dimela sentle ka gonne metsi a feta fela mo go yone ka bala la mmu wa motlhaba le o o kgothegang motlhofo. Ditswammung le bokgoni jwa lefatshe jo bo amanang le tšone di amilwe ke dikago tse di dirwang mo lefelong la Mokala le ditiro tsa botsamaisi

Mefutafuta ya ditshedi

Moepo wa Molaka o mo Sekgweng sa Kathu le Gordonia Duneveld. Ditlhare tse di sireleditsweng tse di fa Moepo wa Mokala o leng teng di akaretša *Vachellia erioloba* (Setlhare sa Mosu), le *Vachellia haematoxylon* (Mogotlho go ya ka Molao wa Dikgwa tsa Naga (*National Forests Act*) wa 1998 (Molao 84 wa 1998). Dimela tsa tlhago tsa Moepo wa Mokala di amilwe ke dikago tse di dirwang mo lefelong la Mokala le ditiro tsa botsamaisi. Ditiro tsa go epa tsa mo moepong le tse di mo tikologong ya Moepo wa Mokala di kgorelediswe diphologolo tsa lefelo leo mme ka gone ga go na diphologolo tse di kalo tse di bonalang mo moepong.

Metsi a a fa godimo ga lefatshe

Moepo wa Mokala o mo mogobeng o o tlang makgetlo a le mané ka ngwana wa D41K o o nang le sebaka sa go tshwara metsi sa 4 216 km² fa se kopanngwa sotlhe. Mosele wa go elela ga metsi ga noka e e senang metsi ka metlha ya Ga-Magara o kwa molelwane wa kwa botlhaba wa moepo mme o elelela kwa bokone go ya kwa Nokeng ya Kurumane. Ka baka la mofuta wa noka e e nang le metsi ka nakwana ya Ga-Mogara, ga go na gore batho ba ka ikaega ka metsi a a fa godimo ga lefatshe. Ga go na megobe mo Moepong wa Mokala kgotsa o o gaufi le one.

Metsi a a kafa tlase ga lefatshe

Megobe e mebedi e e kafa tlase ga lefatshe e kafa tlase ga Moepo wa Mokala. Yone e na le megobe o o seng boteng o o nang le motlhaba wa Kalahari, masalela a Dwyka Tillite le dolomaete le megobe o o boteng o o nang le mokoja wa manya le *lava* e e kafa tlase. Selekanyo sa metsi a a kafa tlase ga lefatshe ka kakaretso kwa Moepong wa Mokala se simolola ka 13 m go ya go 100 kafa tlase ga lefatshe. Bontsi jwa dipetse tsa batho tse di mo tikologong ya

moepo ono di dirisiwa go tlhokomela, go siela diphologolo le diruiwa metsi.

Boleng jwa mowa

Boleng jwa mowa wa lefelo le le mo tikologong bo amilwe ke ditiro tsa moepo, digase tse di tswang mo mogatlang wa dikoloi le ditiro tsa tsemothuto. Bolweng jwa mowa o o mo tikologong mo madirelong o amilwe ke ditiro tsa go aga le tsa botsamaisi.

Modumo

Karolo e kgolo gantsi e na le dipopego tsa motseselegae. Modumo o o gaufi le Moepo wa Mokala o bakiwa gantsi ke ditiro tsa temo tse di dirwang mo tikologong, pharakano ya dikoloi ya mo lefelong leo, terena e e fetang le ditiro tsa botsamaisi tsa mo tikologong ya moepo. Modumo wa mo Moepong wa Mokala o okediwa ke dikago tse di dirwang mo lefelong la Mokala le ditiro tsa botsamaisi.

Go Kgona go Bonwa

Ka kakaretso, Moepo wa Mokala o mo dipoeng tse di senang dithota tsa Kalahari. Pono e ntle e e mo tikologong ya moepo wa Mokala e amilwe thata ke ditiro tsa mo tikologong tsa moepo kwa Bokone (Moepo wa Assmang), Borwa (Moepo wa Kgalagadi) le Borwa Botlhwaba (Moepo wa Kudumane). Ka tsela e e tshwanang boleng jwa pono ya kwa Moepong wa Mokala bo amilwe ke ditiro tse di ntseng di dirwa le tsa botsamaisi.

Boswa le Diphologolo le Dimela tsa Bogologolo

Metswedi ya dilo tsa tlhago di le mmalwa ya Motlha wa Bogare le Bogologolotala e kwa molelwane o o kwa botlhaba wa Moepo wa Mokala, gaufi le noka e e elelang ya Ga-Mogara. Metswedi ya yone e simolola ka e e seng ya bothokwa go le kalo go ya go ya bothokwa jo bo magareng. Go ka senngwa ga diphologolo le dimela tsa bogologolo ga go kalo, lefa go ntse jalo go na le kgonego ya gore mokoja wa manya a manganese wa Hotazel o ka nna wa bo a na le maje a a ipopang.

Ikonomi le batho

Toropo ya Hotazel le matlo a Moepo wa Gloria a mo sekgaleng sa 4 km go ya mo bogareng jwa Moepo wa Mokala. Seemo sa thuto sa batho ba lefelo leo se kwa tlase mme go na le palo e e kwa godimo ya batho ba ba senang ditiro le ba ba ikaegileng ka temo ya go itemela fela, go direla puso, babereki ba ba tshwarang dikoropo le go bereka mo meepong. Go bona metsi le ntsholeswe e santse e le kgwetlho, bogolo jang mo mafelong a selegae. Go nnile le koketsego ya matlo a a palo e e rileng a a tsentsweng motlakase e le one fela maatla mo lefelong leo. Ditirelo tsa moepo le tsa puso ke tsone fela tse di tsenyang lotseno.

Titiso ya lefatshe

Badirisi ba lefatshe ba mo tikologong ya Moepo wa Mokala ba kopanyeletsa le go fula ga diruiwa, go tsoma diphologolo, go epa (Moepo wa Assmang o o kwa bokone, (Moepo wa Kgalagadi o o kwa Bokone le Moepo wa Kudumane o o kwa Borwa Botlhaba) le mafaratlhatlha seporo le metse e e gasameng. Badirisi ba lefatshe ba mo lefelong leo ba amilwe ke ditiro tsa kago le tsa botsamaisi tsa Mokala tse di ntseng di le teng bogolo jang mo karolong e e kwa botlhaba ya sekgala se se setseng sa polasi ya Gloria 266. Karolo e e kwa bophirima thata ya moepo mo nakong eno e dirisiwa ke Moepo wa Kgalagadi go tsoma diphologolo.

GO AMEGA GA DITSHEDI LE DIMELA, TLHAGO LE IKONOMI LE BATHO GO YA KA TSHWAELO YA MONALEKITSO

Dikamego tse di ka diragalang tse di lemogilweng kwa tshimologong le tse di tla batlisisiwang go ya pele e le karolo ya tiro ya tshkatsheko ya tikologo di kwadilwe mo lenaneothalong le le fa tlase. Go lemotshitswe fa tshwaelo ya monalekitso e ka tlhokegang teng mo lenaneothalong le le fa tlase. Go ka nna ga lemogiwa dikamego tse dingwe gape e le karolo ya tiro ya tshkatsheko ya tikologo.

Karolo	Go amega ga ditshedi le dimela, tlhago le ikonomi le batho	Tshwaelo ya monalekitso (fa e tlhokega)
Ditshedi le dimela		
Bokgoni jwa mebu le jwa Lefatshe	Ditswammung le bokgoni jwa lefatshe jo bo amanang le tsone di amilwe ke ditiro tse di ntseng di dirwa mo madirelong le dikago le ditsela mo lefelong leo. Dipheto tse di kopelwang tsa tiro/dikago di ka nna tsa ama mmu ka tsela e e sa siamang ka go kgothega ga mmu, go papaitelwa ga one le/kgotsa kgotlelo ya lefatshe le bokgoni jwa tlhago jwa lefatshe jo bo amanang le tsone ka baka la go bogolo jwa lefelo le go agilweng mo go lone.	Tshekatsheko ya Bokgoni le Lefatshe
Mefutafuta ya ditshedi (tsa mo lefatsheng)	Mefutafuta ya ditshedi tsa mo lefatsheng tsa kwa Moepong wa Mokala di amilwe ke ditiro le dikago le ditsela tse di ntseng di teng mo lefelong leo. Dipheto tse di kopelwang tsa tiro/dikago le ditsela di ka nna tsa kgothega go ya pele le/kgotsa go fetola; dimela, bonno jwa tlhago jwa ditshedi, le kafa ditshedi le tikologo ya tsone e dirang ka teng ka baka la lefelo le le okeditsweng la dikago tsa mo godimo ga lefatshe.	Tshekatsheko ya Mefutafuta ya Ditshedi ya mo Lefatsheng
Metsi a a fa godimo ga lefatshe	Ntsholeswe ya tlhago mo lefelong lotlhe la Mokala e amilwe ke ditiro le dikago tse di ntseng di teng, se gape se bakang ditsela di le mmalwa tse di ka kgotlelang metsi a a fa godimo. Dipheto tse di kopelwang tsa tiro/dikago di ka nna tsa nna le seabe se sengwe mo go fetoleng ditsela tsa tlhago tsa ntsholeswe ka baka la go fokotsega ga leswe le le yang kwa mogobeng. Dipheto tse di kopelwang tsa tiro/dikago le ditsela le tsone di ka nna tsa baka dilo tse dingwe tse di kgotlelang. Seno se tshwanetse go akanyediwa malebana le mosele wa ntsholeswe wa Ga-Mogara o o fetang ka bonako le gore batho ba ikaega ka one.	Tshekatsheko ya Metsi a Lefatshe
Metsi a a kafa tlase ga lefatshe	Metswedi ya metsi a a kafa tlase ga lefatshe e amilwe ke ditiro le dikago le ditsela tsa mo lefelong leo. Dipheto tse di kopelwang tsa tiro/dikago le ditsela di ka nna tsa baka ditsela tse dingwe tsa kgotlelo, fa go okediwa ga mosima o o fa godimo ga lefatshe o ka nna wa isa metsi a a kafa tlase ga lefatshe kwa tlase thata ka baka la go tswa ga metsi. Seno ka baka leo se ka ama gore badirisi ba metsi a a kafa tlase ga lefatshe ba ba nnang mo tikologong ba seka ba nna le metswedi ya metsi a a kafa tlase ga lefatshe.	Tshekatsheko ya Moetswedi ya Metsi a Kafa Tlase ga Lefatshe
Mowa	Boleng jwa mowa o o mo tikologong bo amilwe ke ditiro le dikago tse di ntseng di dirwa mo lefelong leo. Dipheto tse di kopelwang tsa tiro/dikago le ditsela di ka nna tsa baka ditsela tse dingwe gape tsa go ntsha digase tse gape di ka nnang tsa ama boleng jwa mowa o o mo tikologong ka tsela e e sa siamang se sone se ka amanang batho ba ba sa utlwaleng le mowa oo.	Tshekatsheko ya Boleng jwa Mowa
Modumo	Ditiro le dikago tse di ntseng di le teng mo lefelong leo di okeditswe selekanyo sa modumo mo Moepong wa Mokala. Dipheto tse di kopelwang tsa tiro/dikago le ditsela di ka nna tsa baka ditsela tse dingwe tsa modumo o o ka nnang wa ama batho ba ba sa utlwaneng le modumo.	Tshekatsheko ya Modumo mo Khomphiutheng
Go Kgona go Bonwa	Go kgona go bonwa ga Moepo wa Mokala go amilwe ke ditiro le dikago le ditsela tse di ntseng di le teng mo lefelong leo. Dipheto tse di kopelwang tsa ditiro/dikago le ditsela di ka nna tsa baka go sa bonale sentle ka gore go agiwe dikago le ditsela tse dingwe mo lefelong leo. Lefa go ntse jalo seno se tshwanetse go akanyediwa go lebilwe sekgala sa go ya kwa batho ba ba sa rateng go sa bonale sentle le meepo e e gaufi mo tikologong e e setseng e amile go bonala sentle ga lefelo leo.	Tshekatsheko ya Boleng
Tlhago		
Dilo tsa Boswa/thalgo le dilo tsa difosele tsa diphologolo le dimela tsa bogologolo	Dipheto tse di kopelwang tsa tiro/dikago le ditsela, bogolo jang tse di mo karolong ya bophirima ya lefelo la moepo, di ka kgona go senya le/kgotsa go nyeletsa dilo tsa boswa tse di ka tswang di le bothokwa go ya ka tlhago. Go lemogiwa fa go senngwa ga diphologolo le dimela tsa bogologolo e se mo go kalo, lefa go ntse jalo go na le kgonego ya gore mokowa wa manya a Hotazel Formation a manganese o ka nna wa nna le matlapa a a ipopang.	Tshekatsheko ya Boswa/Tlhago le Tshekatsheko ya Diphologolo le Dimela tsa Bogologolo ka khomphiuta
Ikonomi le batho		
Diikonomi	Go fela ga diminerale go dirwa ke go baya ditswammung tsa diminerale mo dikagong tsa bolatlhelo jwa dilo tse di dirilweng diminerale (tsa WRD) le ka go thiba mosima o o fa godimo ka go o tlatsa dilo. Seno sone se ka ama ikonomo ya naga, ya loago, le ya kgaolo ka go thibela go dirisiwa sentle ga motswedi wa tsone. Koketso e e kopelwang ya bogolo jwa matlapa a a latlhiwang le yone e kgona go nna le seabe mo go fediswa ga ditswammung tsa diminerale.	Tshekatsheko ya Boleng
Mesola mo bathong	Porojeke eno e ka kgona go dira gore go tswelwe go na le ditshono tsa go bona ditiro tse botshelo jwa batho ba ba nnang mo lefelong leno bo ikaegileng ka tsone.	Tshekatsheko ya Boleng
Boikutlo jwa bong jwa lefelo	Boikutlo jo bo tlwaelegileg jwa lefelo bo amilwe ke ditiro le dikago le ditsela tse di ntseng di le teng mo lefelong leo. Dipheto tse di kopelwang tsa ditiro/dikago le ditsela di ka nna gape tsa fetola lefelo le le tlwaelegileng mme batho ba ba dirisang lefelo leo ba ba mo tikologong ba ka nna ba seka ba tsaya seo ka tsela e e siameng.	Tshekatsheko ya Ponaloya ya Lefelo
Tshireletsego mo bathong ba bangwe	Popego ya tlhago ya lefelo leo e amilwe ke ditiro le dikago le ditsela tse di ntseng di le teng mo lefelong leo. Dipheto tse di kopelwang tsa ditiro/dikago le ditsela di ka nna tsa fetola gape popego ya tlhago ka go okediwa ga lefelo le go agiwang dikago le ditsela mo go lone mo godimo ga lefatshe, se ka jalo se bakang mathata a mangwe gape a dikago tse di ka nnang tsa gobatsa batho le diphologolo.	Tshekatsheko ya Boleng
Titiso ya lefatshe	Tiriso lefatshe e e tlwaelegileng mo lefelong leo e amilwe ke ditiro le dikago le ditsela tse di ntseng di le teng mo lefelong leo. Dipheto tse di kopelwang tsa tiro/dikago di ka kgona go fetola gape le/kgotsa ga felela ka tatlhegelo ya kafa lefatshe le ntseng le dirisiwa ka teng, segolo jang kwa bokone jwa lefelo la moepo.	Tshekatsheko ya Boleng

TIRO YA THEBOLELO YA GO DIRA TIRO MO TIKOLOGONG

Tiro ya tshekatsheko ya tikologo e naya tshedimosetso e e malebana le dikarolo tse tsamaiso le tikologo e tiro e dirwang mo go yone. E lemotsha le go sekaseka, e dirisana le bo-I&AP, go amega ka tsela e e sa siamang le mo go siameng ga batho le diphologolo, tlhago le ikonomi le batho (maemo a ditshwaelo tsa botlhokwa tsa bo-I&AP a bontshiwa mo mokwalong wa botala jwa legodimo o o fa tlase). Tiro ya tshekatsheko ya tikologo gape e bega dikgato tsa botsamaisi tsa go fokotsa go amega gore go nne le maemo a a amogelesegang le go akaretsa tse di tlhokegang go baya mananeo leitlho (fa go tlhokega) Dikgato tsa tiro eno le selekanyo sa nako se se fopholediwang di nawa fa tlase.

- Romela lekwalo la kopo e e kopantsweng ya NEMA/NEM:WA kwa DMRE.
- Phuthego ya pele ga kopo le ba DHSWS
- Itsise bo-I&AP ba porojeke eno (ka dikitsiso tsa mo lekwalodikganyne, dikitsiso tsa mo madirelong le tokumente eno) (Mopitlwe 2021).
- Kwala Pego ya Tshekatsheko le tshobokanyo
- Naya bo-I&AP Pego ya Tshekatsheko gore ba e tlhatlhobe (tlhatlhobo ya sebaka sa malatsi a le 30 (Mopitlwe 2021 go ya go Motsheganong 2021).
- Go romelwa ga IWULA kwa DHSWS (Seetebosigo 2021)
- Romela Pego ya Tshekatsheko (e na le ditshwaelo tsa bo-I&AP) kwa DMRE gore ba e tlhatlhobe le go tshwaeloa ka yone (tlhatlhobo ya sebaka sa malatsi a le 43).
- Kwala EIA le EMPr le tshobokanyo.
- Kwala ditokumente tsa botegenike go tshetsetsa IWULA (dipatlisiso tsa boitseanape le Leano le le Kopantsweng la Taolo ya Metsi le Dilatlhiwa)
- Naya bo-I&AP ditokumente tsa EIA le EMPr le tsa IWULA gore ba di tlhatlhobe (sebaka sa malatsi a le sa tlhatlhobo) (Lwetse 2021).
- Romela EIA le EMPr (e na le ditshwaelo tsa bo-I&AP) kwa DMRE gore ba dire tshwetso (sebaka sa malatsi a le 107 a go dira tshwetso).
- Romela ditokumente tsa tlhatloso tsa IWULA (e na le ditshwaelo tse di ntshitsweng ka nako ya tlhatlhobo) kwa go ba DHSWS gore ba dire tshwetso (sebaka sa malatsi a le 139 a tlhatlhobo)
- Romela tshwetso kwa go bo-I&AP ba ba kwadisitsweng mo dathabeising ya porojeke eno.

TIRO YA GO TSAYA KAROLO GA MORAFE

Boikaelelo jwa tiro ya go tsaya karolo ga morafe ke go itsise bo-I&AP ka porojeke eno le go ba naya tshono ya go bua mathata kgotsa matshwenyego ka porojeke eno. Tiro ya go tsaya karolo ga morafe go tla dirwa go ya ka se se batlegang mo go Kgaolo 6 ya Melawana (Regulations) 982 ya 4 Sedimonthole 2014 (Melawana ya EIA), e e fetotsweng.

Ka baka la dithibelo tsa COVID-19, go tlile go dirisiwa dithulaganyo tsa mo inthaneteng le tsa dijithale gore go dirisanngwe le bo-I&AP. Dithulaganyo tseno di tla akaretsa imeile, SMS, dikitsiso tsa mo madirelong, dikitsiso tsa dipampiri tsa dikgang, phuthego ya mo inthaneteng le go kgona go tsena mo webosaeteng ya SLR ya tshedimosetso e e ka bonwang ke botlhe mo go ka bonwang dipego tsa go itsise bo-I&AP ka porojeke eno. **Go rulaganyeditswe kopano e e tla tshwarwang ka inthanete malebana le porojeke e e kopelwang, bo-I&AP botlhe ba ba nang le kgalthe go ya go nna teng ba tshwanetse ka kopo ba ikgolaganye le SLR ka dintlha tsa go ikgolaganye tse di fa tlase gore ba newe dintlha ka kopano eno.**

Bo-I&AP ba ba dirang tiro ya thebolelo ya go dira tiro mo tikologong ba kwadilwe fa tlase.

BO-I&AP BA BA DIRANG TIRO YA THEBOLELO YA GO DIRA TIRO MO TIKOLOGONG

BENG BA LEFATSHE, BADIRISI BA LEFATSHE LE BO-I&AP BA BANGWE

- Beng ba lefatshe ba mo tikologong, badirisi ba lefatshe le foramo ya morafe.
- Mekgatlho le ditheo tse eseng tsa puso
- Meepo ya mo tikologong le diintaseteri
- Dikgwebo tse bontlha bongwe jwa tsone e leng jwa puso

BATHATI BA BA NANG LE BOKGONI

- DMRE
- DHSWS

BATHATI BA BA TSHWAELENG

- Lefapha la Kapa Bokone la Tshomarelo ya Tikologo le Tlhago.
- Lefapha la Tikologo, Dikgwa le Tshwaro ya Ditlhabo
- Lefapha la Kapa Bokone le Phetolo ya Tlhabololo ya Metseselegae le Lefatshe - go akarediwa le Khomishenara ya go Busediwa Lefatshe
- Lefapha la Bothibelelo jwa Batho, Metsi le Ntsholeswe.

BATHATI BA LEFELO

- Mmasepala wa Kgaolo wa John Taolo Gaetsewe
- Mmasepala wa Selegae wa Joe Morolong (go akaretsa le mokhanselara wa kgotla).

Tsweetswee re itsise fa e le gore go na le batho ba bangwe gape ba ba tshwanetseng go tsaya karolo

**MOKALA MANGANESE (PTY) LTD
TOKUMENTE YA TSHEDIMOSETSO YA TLHALOSO**

DIPHETOLO TSE DI KOPELWANG MO DIKAGONG LE DITSELA TSE DI FA GODIMO GA LEFATSHE KWA MOEPONG WA
MOKALA MO KATOLOSONG E E SETSENG YA POLASI YA GLORIA 66, KWA POROFENSENG YA KAPA BOKONE

MOPITLWE 2021

LETLHA		NAKO	
TSHEDIMOSETSO KA MOTHO YO O NANG LE KGATLHEGO LE YO O AMEGANG			
LEINA			
KGATLHEGO MO POROJEKENG E E KOPELWANG			
ATERESE YA POSO / MMILA			
		KHOUTU YA POSO	
NOMORO YA MOGALA YA NAKO YA TIRO/ MOTSHEGARE		NOMORO YA FEKESSE YA NAKO YA TIRO/ MMOTSHEGARE	
NOMORO YA SELULAFOUNO		ATERESE YA IMEILE	
TSWEETSWE NKWADISE JAKA MOTHO YO O NANG LE KGATLHEGO LE YO O AMEGANG (I7AP) GORE KE KGONE GO AMOGELA TSHEDIMOSETSO GO YA PELE LE DIKITSISO KA NAKO YA TIRO YA TSHEKATSHEKO YA KAMEGO YA TIKOLOGO			EE
O KA BATLA GO AMOGELA DIKITSISO TSA GAGO JANG?			NNYAA
			IMEILE
			LEKWALO LE LE KWADISITSWENG (POSO)
			SMS

TSWEETSWE KWALA DITSHWAELO TSA GAGO LE POSO FA (tweetswee dira ditsebe tsa kwalelo tse di farologaneng fa o batla jalo)

TSWEETSWE AKARETSA TSE DI LATELANG KA BADIRI-KA-NNA/DITSALA/BAAGISANI BA E LENG BO-I&AP BA POROJEKE ENO:

Tweetswee isa diforomo tseno di tladitswe kwa go:

Gugu Dhlamini
SLR Consulting (Africa) (Pty) Ltd
(011) 467 0945,
PO Box 1596, Cramerview, 2060
gdhlamini@slrconsulting.com

RE LEBOGELA SEABE SA GAGO!!!